



Bryssel 5.6.2019
COM(2019) 540 final

KOMISSION TIEDONANTO

Tiukennettua valvontaa koskeva päivitys – Kreikka, kesäkuu 2019

{SWD(2019) 540 final}

TAUSTA

Kreikan talouskehitystä ja -politiikkaa seurataan talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ja asetuksen (EU) N:o 472/2013 mukaisen tiukennetun valvonnan kehityksen puitteissa⁽¹⁾. Kreikkaa koskevasta tiukennetusta valvonnasta annetuissa päätöksissä⁽²⁾ otetaan huomioon se, että Kreikan on keskipitkällä aikavälillä hyväksyttävä edelleen toimenpiteitä, joilla pyritään puuttumaan talous- ja rahoitusvaikeuksien todellisiin tai mahdollisiin syihin, ja toteutettava rakenneuudistuksia, joilla tuetaan vankkaa ja kestävää talouskasvua.

Tiukennettu valvonta muodostaa kattavan kehityksen talouden kehityksen seurannalle ja sellaisten politiikkojen toteuttamiselle, joita tarvitaan talouden kestävä elpymisen varmistamiseksi. Sen puitteissa arvioidaan säännöllisesti viimeaikaista talous- ja finanssialan kehitystä Kreikassa sekä seurataan valtion rahoitusehtoja ja velkakestävyysanalyysin päivityksiä. Tiukennetun valvonnan pohjalta arvioidaan myös Kreikan 22. kesäkuuta 2018 kokoontuneelle euroryhmälle antamaa yleistä sitoumusta siitä, että se jatkaa Euroopan vakausmekanismin (EVM) ohjelman mukaisesti hyväksytyjä uudistuksia, saattaa ne päätökseen sekä varmistaa, että rahoitustukiohjelmissa hyväksytyjen tärkeiden uudistusten tavoitteet saavutetaan. Kreikka toisti nämä sitoumukset 5. huhtikuuta 2019 annetussa euroryhmän lausunnossa⁽³⁾. Tiukennetun valvonnan pohjalta seurataan niin ikään erityissitoumusten täytäntöönpanoa. Tavoitteena on saattaa keskeiset rakenneuudistukset päätökseen sovittuihin määräaikoihin mennessä (vuoden 2022 puoliväliin asti ulottuvalla jaksolla) kuudella keskeisellä alalla, jotka ovat i) finanssipolitiikka ja julkisen talouden rakenne, ii) sosiaalipalvelut, iii) rahoitusvakaus, iv) työ- ja tuotemarkkinat, v) yksityistäminen ja julkishallinnon uudistus⁽⁴⁾. Viidentoista erityissitoumuksen määräaika on vuoden 2019 puoliväli, ja tässä raportissa arvioidaan, miten kyseisissä sitoumuksissa on edistytty.

Tämä on kolmas Kreikkaan kohdistuvaa tiukennettua valvontaa koskeva raportti. Raportti esitetään yhdessä Kreikan vakausohjelman arvioinnin ja talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä Kreikalle annettavia maakohtaisia suosituksia koskevan komission suosituksen kanssa. Tämä raportti perustuu komission yhdessä EKP:n kanssa Ateenaan 6.–8. toukokuuta 2019 tekemän tarkastuskäynnin havaintoihin⁽⁵⁾. Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) osallistui tähän sopimusartiklaansa IV perustuvan vuoden 2019 seurantajakson yhteydessä, kun taas EVM osallistui ennakkovaroitusjärjestelmänsä yhteydessä sekä Euroopan komission ja EVM:n yhteistyösuhteista 27. huhtikuuta 2018 allekirjoitetun yhteistyöpöytäkirjan mukaisesti.

Kesäkuun 22. päivänä 2018 kokoontunut euroryhmä sopi, että Kreikkaan kohdistettavien velkahelpotustoimenpiteiden pakettiin olisi sisällytettävä kannustimia, joilla varmistetaan, että ohjelmassa sovittuja uudistustoimenpiteitä jatketaan määrätietoisesti. Tätä varten jotkin sovituista velkatoimenpiteistä pannaan täytäntöön Kreikan hyväksi puolivuositain vuoden 2022 puoliväliin saakka, edellyttäen, että se noudattaa uudistusten jatkamista ja loppuun saattamista koskevia sitoumuksiaan ja että tiukennetun valvonnan puitteissa annetut raportit ovat myönteisiä. Euroryhmän 5. huhtikuuta 2019 pidetyn kokouksen jälkeen käynnistettiin politiikkatoimista riippuvien ensimmäisten velkatoimenpiteiden toteuttaminen. Päätöstä tehtäessä otettiin huomioon komission 3. huhtikuuta 2019 antamassa tiukennettua valvontaa koskevassa päivitetyssä raportissa⁽⁶⁾ esittämä arvio niiden sitoumusten täytäntöönpanosta, jotka Kreikan oli täytettävä vuoden 2018 loppuun mennessä.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 472/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien euroalueen jäsenvaltioiden talouden ja julkisen talouden valvonnan tiukentamisesta, EUVL L 140, 27.5.2013, s. 1.

⁽²⁾ Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2018/1192, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2018, Kreikkaa koskevan tiukennetun valvonnan käyttöönotosta, EUVL L 211, 22.8.2018, s. 1, ja komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2019/338, annettu 20 päivänä helmikuuta 2019, Kreikkaan kohdistuvan tiukennetun valvonnan jatkamisesta.

⁽³⁾ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/04/05/eurogroup-statement-on-greece-of-5-april-2019/>

⁽⁴⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf

⁽⁵⁾ EKP:n henkilöstö osallistui tarkastuskäyntiin EKP:n toimivallan mukaisesti ja tarjosi näin asiantuntemusta finanssisektoria koskevasta politiikasta ja makrotason kriittisistä kysymyksistä, kuten julkisen talouden kokonaistavoitteista, kestäväyydestä ja rahoitustarpeista. Tätä käyntiä edelsi 1.–4. huhtikuuta tehty tekninen tarkastuskäynti.

⁽⁶⁾ Kun otetaan huomioon, että puolelle viime vuoden ja kaikille tämän vuoden korkomarginaalin lyhennyseristä voitiin myöntää vapautus, politiikkatoimista riippuvien velkatoimenpiteiden määrä oli poikkeuksellisesti noin 970 miljoonaa euroa. <https://www.esm.europa.eu/press-releases/efsf-approves-reimbursement-and-reduction-step-interest-margin-greece>

TALouden Näkymät

Kreikan talouden elpymisen odotetaan jatkuvan vuonna 2019. Reaalisen BKT:n vuotuisen kasvun arvioidaan olevan 2,2 prosenttia sekä vuonna 2019 että 2020, kun se vuonna 2018 oli 1,9 prosenttia. Kasvua tukee lähinnä kotimainen kysyntä. Yhtenä vakaana talouden elpymistä edistävänä tekijänä on ollut yksityinen kulutus, ja sen ennustetaan jälleen kasvavan vuonna 2019. Julkinen kulutus voi tukea kasvua tänä vuonna talousarviosuunnitelmien mukaisesti, vaikka Kreikan aiempaan varojen vajaakäyttöön liittyykin hitaamman kasvun riski. Sama pätee myös julkisiin investointeihin, kun taas asuntoinvestointien elpyminen viittaa siihen, että asuntomarkkinat ovat normalisoitumassa siitä huolimatta, että pankkien luotonanto supistuu edelleen tällä markkinasegmentillä. Keskeinen kasvua edistävä tekijä vuonna 2018 oli hyvä vientimenestys, mutta viennin odotetaan hidastuvan vuonna 2019 ulkoisen toimintaympäristön hidastuessa. Tavaroiden ja palvelujen viennin ennustetaan kuitenkin kasvavan lähes 5 prosenttia vuonna 2019 ja lähes 4 prosenttia vuonna 2020.

Työmarkkinat ovat edelleen parantuneet, vaikka työttömyyden väheneminen pysähtyi 18,6 prosenttiin lokakuussa 2018 ja pysytteli keskimäärin samoissa lukemissa helmikuuhun 2019. Työllisyyden kasvu oli helmikuussa edelleen 2,4 prosenttia vuositasolla, vaikka se johtuukin lähinnä työllisyystilanteen parantumisesta jo aikaisemmin. Tarkoituksena on seurata yksityiskohtaisesti vähimmäispalkan viimeaikaisen korotuksen ja vähimmäispalkkaa pienemmän palkan poistamisen vaikutuksia työmarkkinoiden elpymisvauhtiin. Inflaation odotetaan pysyvän vaimeana vuonna 2019 ja kiihtyvän vasta vuoden 2020 jälkeen, kun tuotantokuilu sulkeutuu.

Heikkenemisriskit hallitsevat ennusteita lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä. Ennuste perustuu vahvasti teknisiin oletuksiin, joiden mukaan investoinneissa ja tavanomaisessa varainkäytössä noudatetaan täysin talousarvion enimmäismääriä. Pankkisektorin haavoittuvuus ja palkkakustannusten kasvu saattavat aiheuttaa lisähaasteita kotimaisen kysynnän ja erityisesti investointien elpymiselle. Jos ulkoinen ympäristö heikkenee odotettua nopeammin tai se vaikuttaa enemmän Kreikkaan, elpyminen voi osoittautua hitaammaksi.

FINANSSIPOLITIIKKA JA -NÄKYMÄT

Kreikka ylitti vuonna 2018 perusylijäämätavoitteen, joka oli 3,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, lähinnä varojen enimmäismäärien jatkuvan alikäytön vuoksi, erityisesti julkisissa investoinneissa. Julkisen talouden rahoitusasema oli ylijäämäinen (1,1 % suhteessa BKT:hen) kolmatta vuotta peräkkäin, ja tiukennetun valvonnan puitteissa seurattava perusylijäämä oli 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen eli ylitti selvästi tavoitteen. Perusylijäämä olisi ollut vieläkin suurempi, mutta julkisen talouden liikkumavara antoi viranomaisille mahdollisuuden selvittää tuomioistuimen päätöksestä johtuneita ennalta arvaamattomia velkoja ja maksaa tarveharkintaista tukea kotitalouksille vuoden 2018 lopussa. Määrärahojen alikäyttö johtuu suurelta osin siitä, että talousarvion enimmäismäärät on vahvistettu talousarvioyksiköiden todellista varainkäyttöä suuremmiksi. Tämä tarkoittaa, että suurien menojen käsittävien hankkeiden tilanteesta on tehtävä asianmukaiset arviot ja että uusien politiikkojen kustannukset on arvioitava realistisesti. Tällaisia tilanteita on esiintynyt viime vuosina. Euroopan unionin toimielimet tukevat viranomaisia, jotta ne puuttuisivat systemaattisen alikäytön syihin parantaakseen talousarviokäytäntöjä ja hyödyntääkseen kaikkia EU:n ja jäsenvaltioiden lähteistä julkisiin investointeihin saatavilla olevia resursseja kasvun tukemiseksi.

Komission kevään 2019 talousennusteen mukaan perusylijäämä nousisi 3,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Talousennuste julkaistiin ennen kuin uudet finanssipoliittiset toimenpiteet hyväksyttiin 15. toukokuuta 2019, ja siinä ilmoitettu arvio on merkittävästi Kreikan viranomaisten vakausohjelmassaan ilmoittamaa arviota alhaisempi (0,5 % suhteessa BKT:hen). Tämä ero johtuu pääasiassa viranomaisten käyttämästä suotuisammasta makrotalouden skenaariosta ja siitä, miten ne jakavat julkisten investointien budjetin julkisyhteisöjen sektoriin kuuluvien ja sen ulkopuolisten yksiköiden kesken. Tarkemmin sanottuna tämä tarkoittaa sitä, että osa määrärahoista, jotka oli aiemmin tarkoitettu investoimiseen, osoitetaan avustuksiin valtionyrityksille, jotka eivät käytä näitä avustuksia menojen kasvattamiseen. Tämä kirjanpito toimi parantaa viranomaisten ennusteissa käytettyä tasetta (0,3 % suhteessa BKT:hen vuonna 2019 ja 0,2 % suhteessa BKT:hen vuonna 2020). Koska lisäavustusten luonteesta tai saajista ei ole saatavilla riittävästi tietoa, tämä menojen uudelleen kohdentaminen ei näy EU:n toimielinten ennusteissa. Sitä vastoin EU:n toimielinten laatimissa julkisen talouden ennusteissa oletetaan vakiokäytännön mukaisesti, että menot ovat toteutuneet enimmäismäärien mukaisina.

Kreikan viranomaiset ilmoittivat vakausohjelmassaan, että ne eivät aio panna täytäntöön tuloverohyvityksen alentamista koskevaa pakettia, jonka oli tarkoitus tulla voimaan tammikuussa 2020. Tämä tarkoittaa, että edistystä ei tapahdu toimenpiteissä, joilla laajennetaan veropohjaa ja luodaan BKT:hen suhteutettuna 1 prosentin finanssipoliittinen liikkumavara kasvua edistäviä verojärjestelmän uudistuksia varten.

Viranomaiset hyväksyivät 15. toukokuuta 2019 vakausohjelman toimittamisen jälkeen pysyvien finanssipoliittisten toimenpiteiden paketin, jonka kustannukset julkiselle taloudelle ovat EU:n toimielinten arvion mukaan yli 1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019 ja sen jälkeen. Tällaisiin toimenpiteisiin kuuluvat verovelkoja sekä sosiaaliturvarahastojen ja kuntien saatavia koskevat uudet maksueräjärjestelmät, valittujen arvonlisäverokantojen alentaminen, 13. eläkkeen käyttöönotto ja perhe-eläkkeitä koskevan aikaisemman uudistuksen peruuttaminen. EU:n toimielinten ennusteet osoittavat, että 15. toukokuuta 2019 hyväksytyt finanssipoliittiset toimenpiteet muodostavat riskin sovitun perusylijäämätavoitteen (3,5 % suhteessa BKT:hen) saavuttamiselle vuonna 2019 ja sen jälkeen. Riskin suuruus riippuu uusien maksueräjärjestelmien käyttöönotosta ja niiden vaikutuksista jo käytössä oleviin järjestelmiin. Kuten Kreikan vakausohjelman arvioinnissa todetaan, toimenpiteet herättävät myös huolta siitä, saavutetaanko julkisen talouden rakenteelliselle rahoitusasemalle asetettu keskipitkän aikavälin tavoite vuonna 2020. Vakaus- ja kasvusopimuksen ennalta ehkäisevän osion vaatimusten täyttymistä arvioidaan uudelleen syksyllä 2019. Siihen sisältyy myös nettomenojen kasvun vertailuarvon tarkistaminen vuonna 2020.

Toukokuun 15. päivänä 2019 hyväksytyjen finanssipoliittisten toimenpiteiden laatu herättää huolta, koska tavoitteena on, että julkinen talous edistää kasvua entistä enemmän ja että sosiaalimenoista ohjataan aiempaa suurempi osuus köyhimmille väestöryhmille. Esimerkiksi uusien maksueräjärjestelmien kesto on hyvin pitkä (120 kuukausimaksua), ja järjestelmissä on vain vähän maksukyvyn arviointia koskevia säännöksiä. On syytä muistaa, että vuonna 2013 hyväksytty keskeinen uudistus korvasi kaikki aiemmat maksujärjestelmät yhdellä ainoalla nk. perusjärjestelmällä, jonka piiriin pääsemiseen sovelletaan tiukkoja kriteerejä. Elintarvikkeisiin, ravintoloihin ja ravitsemispalveluihin sekä sähköön ja kaasuun sovellettavat alennetut alv-kannat ovat heinäkuussa 2015 hyväksytyn tärkeän toimenpiteen vastaisia. Kantojen alentaminen ei vaikuta edelleen käytössä olevaan erittäin korkeaan 24 prosentin yleiseen verokantaan, ja se kasvattaa alv-vajetta, joka on jo EU:n toiseksi suurin. Lisäksi käyttöön otettu pysyvä 13. eläke ja perhe-eläkkeen saamisperusteiden kevennys muuttavat osittain vastaavia toimenpiteitä, jotka hyväksyttiin vuosina 2012 ja 2016. Nämä uudistukset lisäävät julkisia eläkemenoja, joiden osuus suhteessa BKT:hen on jo EU:n suurin. Tämä on vastoin vuoden 2019 talousarviossa hyväksyttyjä toimenpiteitä, joilla ohjataan suurempi osuus sosiaalietuusmenoista nuorille ja työikäiselle väestölle, joiden köyhyysriski on muita suurempi. Kaiken kaikkiaan eläkkeitä ja alv:tä koskevat toimenpiteet on kohdennettu kulutukseen, ja ne vievät huomattavan määrän finanssipoliittista liikkumavaraa, joka oli vuonna 2017 hyväksytyn lainsäädännön mukaan tarkoitettu kasvua edistäviksi ansiotulo- ja yhteisöverokantojen vähennyksiksi.

Kreikan viranomaiset ilmoittivat aikovansa hyväksyä tämän vuoden syksyllä lisää elvyttäviä finanssipoliittisia toimenpiteitä vuodeksi 2020. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa verokantojen alentaminen sekä erilaisten vapautusten ja verotukien tai verotuloja vähentävän verokohtelun käyttöönotto. Viranomaiset ovat esittäneet vain osittaisen arvion näiden toimenpiteiden vaikutuksesta julkiseen talouteen. Arvion mukaan vaikutus on yhteensä 1,2 miljardia euroa eli 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Nämä ovat toistaiseksi vain ilmoituksia suunnitteilla olevasta politiikasta. Toimenpiteiden laatua ja niiden vaikutuksia sovittujen julkisen talouden tavoitteiden saavuttamiseen arvioidaan vain siinä tapauksessa, että toimenpiteistä tehdään yksityiskohtaiset lakiehdotukset.

Kreikan viranomaiset ovat myös ilmoittaneet aikovansa tarkistaa eurooppalaisten kumppanien kanssa kesäkuussa 2018 tehtyä sopimusta vuotuisesta perusylijäämätavoitteesta, joka on 3,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2022 asti. Tähän liittyen viranomaiset harkitsevat, että osa julkisen talouden ennustettua paremman tuloksen seurauksena vuosina 2016–2018 kerrytetyistä kassavaroista siirretään sulkutilille. Kaikista ehdotuksista, joilla muutetaan eurooppalaisten kumppaneiden kanssa kesäkuussa 2018 tehtyä sopimusta, on keskusteltava euroryhmässä velkakestävyysanalyysin päivittämisen yhteydessä.

Kreikan julkiseen talouteen kohdistuu edelleen merkittäviä riskejä, jotka liittyvät vireillä oleviin oikeustapauksiin ja siihen, että yhtenäisestä palkkataulukosta saatetaan poiketa aiempaa enemmän. Uutta tietoa tuomioistuimessa vireillä olevasta eläkkeistä koskevasta asiasta ei ole saatu tiukennettua valvontaa koskevan toisen raportin julkaisemisen jälkeen, eikä korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä kausilisien leikkaamisen perustuslaillisuudesta ole vielä julkaistu. Lisäksi yhtenäisistä palkoista annetun lain eheys on jo

vaarassa, mikä aiheuttaa edelleen huolta. Vaara johtuu lähinnä lokakuussa 2018 tehdystä päätöksestä vapauttaa tietyt valtiovarainministeriön virkamiehet yhtenäisestä palkkataulukosta. Tämä päätös on sittemmin ulotettu koskemaan myös muita julkisyhteisöjä. Vaikka tämän toimenpiteen kustannukset ovat suhteellisen vähäiset, se lisää todennäköisyyttä, että muut virkamiesryhmät vievät asian tuomioistuimeen ja/tai että harkinnanvaraisten poikkeusten käyttö laajenee. Yhtenäisen palkkataulukon käyttöönotto oli yksi tärkeimmistä rahoitustukiohjelmien puitteissa toteutetuista uudistuksista. Jos tuomioistuin kumoo ohjelmassa sovittujen uudistusten keskeiset rakenteelliset osatekijät, tällaisten päätösten toistuvat vaikutukset julkiseen talouteen olisi suurelta osin otettava huomioon saman politiikan osa-alueen toimissa.

JULKISEN TALOUDEN RAKENNE

Kreikka on edistynyt kiinteistöveroa (ENFIA) koskevassa uudistuksessa, vaikka valmistelut vuoden 2019 puolivälissä tehtävää kiinteistöjen verotusarvon uudelleenmäärittämistä varten ovat edelleen kesken. Arvonmäärittämisprosessin toiminnallisissa, tietoteknisissä ja oikeudellisissa näkökohdissa on edistytty huomattavasti. Lisäksi on sovittu, että arvioijien ei tarvitse tehdä uutta valtakunnallista arvonmäärittystä vuoden 2019 puoliväliin mennessä (mikä oli ollut erityissitoumus). Samaan aikaan omaisuuden verotusarvojen osittainen mukauttaminen on saatava valmiiksi vuonna 2019. Viranomaiset ovat työstäneet sitä välivaiheena kohti vuoteen 2020 mennessä käyttöön otettavaa järjestelmää, jossa kiinteistöjen aluekohtaiset verotusarvot on kaikilta osin yhdenmukaistettu markkinahintojen kanssa.

Muita pienempiä veropoliittisia uudistuksia on käynnissä. Parhaillaan tarkistetaan teknisen tuen avulla leimaverojärjestelmää ja yritysjohtajien mahdollista henkilökohtaista vastuuta verorikoksista.

Henkilöstön palkkaaminen julkisten tulojen riippumattomaan virastoon (Independent Authority for Public Revenue, IAPR) on edelleen hidasta. Vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen aikana havaittiin vain pieni lisäys: jos nykyinen suuntaus jatkuu, palkkausta koskevan erityissitoumuksen täyttäminen vuoden 2019 loppuun mennessä vaarantuu. Lisäksi aiemmin samana vuonna hyväksyttiin useita täydentäviä toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan IAPR:n valmiuksien jatkuva vahvistuminen. Tulevina kuukausina on myös tarkoitus toteuttaa erityisesti henkilöstöuudistukseen, strategisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoon ja tietotekniikkajärjestelyihin liittyviä jatkotoimia.

Muiden sitoumusten ja uudistusten toteuttamisessa on edistytty vaihtelevasti. Tulliasioista voidaan todeta, että salakuljetuksen vastaisen strategian ja polttoainesäiliöitä koskevan toimintasuunnitelman toteuttamisessa on edistytty. Sähköisiin maksuihin liittyvät toimet etenevät hyvin, mutta suunniteltua varallisuusrekisteriä ei ole saatu valmiiksi. Lisäksi hiljattain tehdyn lakimuutoksen yhteydessä on käynyt ilmi, että tietotekniikkajärjestelmien pääsihteeristön ja IAPR:n tehtävien välillä voi olla päällekkäisyyksiä. Sen vuoksi on tärkeää sopia yhteistyökehyksestä.

IAPR:n keskeisten tulosindikaattorien tulokset vuoden 2019 ensimmäiseltä neljännekseltä antavat tilanteesta ristiriitaisen kuvan. Veronkannosta voidaan todeta, että tulokset ovat olleet tavoitetta heikommalla, kun taas keskeisten tulosindikaattorien tavoitteet useimmilla muilla osa-alueilla, myös tarkastusten jälkeisessä perinnässä, on saavutettu. Sosiaaliturvamaksuvelkojen perinnästä vastaava yhteinen keskus (KEAO) täyttää edelleen sosiaaliturvamaksuvelkojen perintää koskevat tavoitteensa, jotka ovat edellisvuoden tavoitteita kunnianhimoisemmat, vaikka velkoja perittiin huhtikuussa 2019 edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna vähemmän. IAPR ja KEAO pyrkivät vahvistamaan yhteistyötään johdonmukaisen sääntelykehyksen puitteissa. Tässä yhteydessä olisi viipymättä hyväksyttävä lainsäädäntöä, jolla annetaan KEAO:lle mahdollisuus soveltaa IAPR:n luokitusta henkilöistä/yhteisöistä, joilla katsotaan olevan velkoja, joita ei voida periä.

Verovelkoja sekä sosiaaliturvarahastojen ja kuntien saatavia varten hyväksyttiin uudet maksueräjäjestelmät, joissa voi olla jopa 120 kuukausimaksua. Tämä muuttaa vuonna 2013 hyväksyttyä keskeistä uudistusta. Tuolloin aiemmat maksujärjestelmät korvattiin yhdellä ainoalla perusjärjestelmällä, jonka piiriin pääsemiseen sovellettiin tiukkoja kriteerejä. Nykyinen muutos tuo aikaisempien järjestelmien rakenteelliset ongelmat takaisin. Sosiaaliturvamaksuvelkoja koskevan järjestelmän soveltamisala on melko tarkkaan kohdennettu, koska järjestelmä koskee pääasiassa itsenäisiä ammatinharjoittajia ja yhdistää oikeudet maksuihin. Sen sijaan uudessa verovelkoja koskevassa maksueräjäjestelmässä ei ole järjestelmän piiriin pääsyä koskevaa priorisointia, eikä siihen sisälly etukäteen tehtyä elinkelpoisuusarviointia. Aikaisemman kokemuksen

perusteella ilmoitus uudesta maksueräjärjestelmästä on voinut osaltaan heikentää veronkantoa ja voi vaarantaa maksukurin.

Maksurästien käsittelyssä edistytään edelleen hitaasti. Kreikan viranomaiset ovat sitoutuneet selvittämään maksurästit, välttämään uusien maksurästien kertymisen (jatkuva toiminta) ja saattamaan päätökseen Kreikan tilintarkastustuomioistuimen tarpeelliseksi toteamien uudistusten täytäntöönpanon vuoden 2019 puoliväliin mennessä. Siitä huolimatta, että maksurästien nettomäärä on vähentynyt ohjelman päättymisen jälkeen, vähennystahti on hidastunut huomattavasti ja uusia maksurästejä on edelleen kertynyt joillakin aloilla. Maaliskuun 2019 lopussa nettomääräiset maksurästit olivat 1,4 miljardia euroa. Summa on 0,3 miljardia euroa pienempi kuin ohjelman lopussa (elokuu 2018), mutta sama kuin joulukuun 2018 lopussa. Maksurästien hoitoon ohjelmassa varatuista yhteensä 7 miljardista eurosta oli huhtikuun 2019 lopussa käyttämättä 0,1 miljardia euroa.

Viranomaiset toteuttavat parhaillaan rakenteellisia toimia poistaakseen maksurästien hoidon pullonkaulat. Kyseiset toimet perustuvat Kreikan tilintarkastustuomioistuimen antamiin systeemiin suosituksiin. Viranomaiset ovat edistyneet yleisen kirjanpitoviraston vastuuta ja IAPR:n vastuuta koskevien toimintasuunnitelmien toteuttamisessa. Kreikan tilintarkastustuomioistuin arvioi molempiin toimintasuunnitelmiin sisältyvien uudistusten yleisen täytäntöönpanon vuoden 2019 puolivälissä toimintasuunnitelmien seurantatarkastusten yhteydessä.

On sovittu, että Kreikan tilintarkastustuomioistuimen keskushallinnon ulkopuolisiin tahoihin kohdistamat ennakkotarkastukset poistetaan. Viranomaiset ovat muuttaneet asiaa koskevaa lainsäädäntöä sen varmistamiseksi, että sairaalat ja sosiaaliturvaetuksista vastaava virasto eivät enää kuulu ennakkotarkastusten piiriin, ja heinäkuun 2019 lopussa poistetaan jäljellä olevia talousarvion ulkopuolisia rahastoja ja kuntia koskevat ennakkotarkastukset kapasiteettisyydestä. Viranomaiset ovat sitoutuneet toteuttamaan erityisiä täydentäviä toimia varmistakseen ennakkotarkastusten sujuvan poistamisen. Näin Kreikka lähestyy kansainvälistä käytäntöä. Viranomaisten on pitädyttävä suunnitelmassa, jonka mukaan maksurästit poistetaan kokonaan, ja toteutettava täydentäviä toimia, jotka kohdistetaan maksurästien syntymiseen vaikuttaviin rakenteellisiin syihin.

Muiden julkisen varainhoidon uudistusten osalta viranomaiset etenevät tomissaan, joiden tavoitteena on luoda yhteen tiliin perustuva valtionkassajärjestelmä Kreikan keskuspankkiin ja laatia yhtenäinen tililuettelo. Vuoden 2019 alussa on edistytty jonkin verran yhteen tiliin perustuvan valtionkassajärjestelmän luomisessa, mutta tärkeimmät toimenpiteet ovat vielä toteuttamatta. Tärkeä välivaihe oli yhtenäisen tililuettelon käyttöönotto valtion vuoden 2019 talousarviossa. Viranomaisten on jatkettava tätä työtä sen varmistamiseksi, että yhtenäinen tilinluettelo saadaan kaikilta osin käyttöön vuoteen 2023 mennessä.

SOSIAALIPALVELUT

Viranomaiset ovat äskettäin antaneet lainsäädäntöä, jolla kumotaan vuosina 2012 ja 2016 hyväksytyjen eläkeuudistusten tärkeitä osia ja lisätään BKT:hen suhteutettuja eläkemenoja. Toukokuussa 2019 viranomaiset kumosivat vuonna 2016 tehdyn perhe-eläkeuudistuksen, jolla nykyaikaistettiin eläkeoikeuksia ja mukautettiin niitä muiden jäsenvaltioiden vakiokäytäntöihin, ja kevensivät eläkkeiden saamisperusteita ja lisäsivät etuuksia. Lisäksi viranomaiset ovat palauttaneet pysyvän 13. eläkkeen, joka oli poistettu vuonna 2012. Molemmilla toimenpiteillä pienennetään nuoria ja työikäistä väestöä hyödyttävien sosiaalisten etuuksien suhteellista osuutta, vaikka heidän köyhyysriskinsä on paljon suurempi kuin eläkkeensaajilla.

Terveydenhuoltomenoista takaisinperittävän osuuden perintä on nopeutunut viime aikoina, ja vuoden 2018 takaisinperintä on parhaillaan käynnissä (vuoden 2019 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus). Noin kolmannes kansalliseen sairausvakuutuskassaan kuuluvien apteekkien avohoitopotilaille myymiin lääkkeisiin liittyvistä takaisinperittävistä määristä on saatu perittyä, kun taas yksityisesti tarjottujen palvelujen osalta vuoden 2018 määrää ei ole vielä laskettu. Myös aikaisemmilta vuosilta kasautuneita takaisin maksettavia määriä on vielä perimättä. Vaikka takaisinperintäaste on parantunut, uusia takaisinperittäviä määriä kertyy yhä enemmän ja niiden määrästä voi tulla pian kestävä. Tämän vuoksi tarvitaan pitkäjänteisempiä rakenteellisia toimenpiteitä, joilla voidaan hillitä tarjonnasta johtuvaa kysyntää. Tältä osin erät viimeaikaiset toimenpiteet, mukaan lukien muutokset lääkkeiden uudelleenhinnoittelumekanismiin, menevät väärään suuntaan ja saattavat vaikeuttaa tilannetta, jossa pyritään tasapainottamaan julkisen sektorin ja yksityisyritysten välistä taakanjakoa.

Perusterveydenhuoltojärjestelmän käyttöönotto etenee hitaasti, ja siinä on suuria eroja eri puolilla maata. Viranomaiset noudattivat vuoden 2018 loppuun mennessä toteutettavaa sitoumusta avata vähintään 120 perusterveydenhuollon yksikköä ja ylittivät tavoitteen avaamalla 124 yksikköä. Perusterveydenhuoltojärjestelmän laajempi käyttöönotto etenee kuitenkin hitaasti ja epätasaisesti eri puolilla maata, mikä johtuu osittain yleislääkäreiden rekrytointiin liittyvistä haasteista.

Terveydenhuollon julkisten hankintojen keskittämisessä edetään yhä hitaasti. Mahdollisuudet käynnistää uusia tarjouskilpailuja ovat henkilöstön puutteen vuoksi rajalliset. Työntekijöiden vähimmäismäärän saavuttaminen on keskeinen edellytys sille, että terveydenhuollon julkisista hankinnoista vastaava keskitetty hankintayksikkö pystyy toimimaan tehokkaasti ja järjestelmällisesti ja saamaan säästöjä hankintojen keskittämisestä.

Sosiaaliturvan alalla on otettu käyttöön uusi asumistuki vuokralaisille, mikä lisää entisestään Kreikan sosiaaliturvajärjestelmän tehokkuutta. Järjestelmässä puututaan kohtuuttomiin asumiskustannuksiin tarjoamalla pienituloisille kotitalouksille tarveharkintaista tukea pääasiallisen asuntonsa vuokran maksamiseen. Huhtikuun 2019 loppuun mennessä oli hyväksytty noin 240 000 hakemusta, jotka koskevat noin 630 000:ta henkilöä (lähes 6:tta % Kreikan väestöstä), mikä vastaa alkuperäisiä odotuksia.

Työkyvyttömyysetuusia koskevan järjestelmän uudistus etenee, mutta siinä on ollut merkittäviä viipeitä. Koko maassa otetaan vähitellen käyttöön parannetut ja yksinkertaistetut menettelyt. Uutta tapaa määrittää työkyvyttömyys sekä lääketieteellisen että toiminnallisen arvioinnin perusteella (menetelmän soveltaminen on vuoden 2019 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus) kehitetään pilottihankkeessa, joka on saanut teknistä tukea Maailmanpankilta. Hallinnollisten viivästysten vuoksi pilottihankkeen arviointi on määrä saada päätökseen vasta vuoden loppuun mennessä, mikä merkitsee sitä, että hanke voidaan saattaa päätökseen vasta vuonna 2020. Aikataulua olisi tarkistettava, ja siinä olisi määriteltävä välivaiheet ja menetelmän lopullisen hyväksymisen määräaika.

Vähimmäistulojärjestelmä on melkein valmis. Vuoden 2019 neljän ensimmäisen kuukauden aikana järjestelmä tavoitti noin 270 000 kotitaloutta (noin 500 000 henkilöä); järjestelmän vuosikustannukset ovat noin 680 miljoonaa euroa. Tämä on hieman vähemmän kuin viime vuonna, mikä todennäköisesti johtuu niin tukikelpoisuus- ja muiden tarkastusten tehostumisesta kuin taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen yleisestä parantumisesta. Vähimmäistulojärjestelmän toisen ja kolmannen pilarin täytäntöönpano (vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus) etenee. Toisen pilarin (sosiaalinen osallisuus) puitteissa maahan on perustettu kattava yhteisökeskusten verkko Euroopan sosiaalirahaston tuella. Verkon kautta sosiaalipalveluja tarjotaan koordinoitusti paikallisella tasolla. Kolmannen pilarin (työmarkkinoille integroituminen) puitteissa viranomaiset siirtyvät käyttämään entistä järjestelmällisempää lähestymistapaa aktiivisen työmarkkinapolitiikan suunnitteluun ja hallintaan. Sitä testataan parhaillaan pilottihankkeessa.

FINANSSIALAN POLITIikat

Finanssialan tilanne on edelleen haastava. Tilanne paranee erittäin hitaasti, ja alalla on yhä merkittäviä heikkouksia. Myönteistä on se, että Kreikan pankkien maksuvalmiustilanne on parantunut entisestään. Kreikan pankit luottavat edelleen pääasiassa kykynsä tuottaa itse pääomaa. Tämä kyky on kuitenkin heikentynyt edelleen, koska pankkien kannattavuus on huono, mikä johtuu niiden omaisuuserien heikosta laadusta. Vaikka pankkijärjestelmän pääomapositio on yleisesti ottaen riittävä, se heikkeni hieman vuonna 2018 huonon kannattavuuden ja omaisuuserien heikon laadun vuoksi, ja laskennalliset verohyvitykset muodostavat edelleen merkittävän osan ydinpääomaa. Järjestämättömien lainojen määrä on asteittain vähentynyt, mutta se on edelleen suuri. Vuoden 2018 lopussa niiden määrä oli 81,8 miljardia euroa, kun se huippuvuoden 2016 maaliskuussa oli 107,2 miljardia euroa. Vuoden 2018 määrän perusteella järjestämättömien lainojen suhde lainojen kokonaismäärään on 45,4 prosenttia, mikä on 1,8 prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tähän mennessä saavutetusta edistyksestä huolimatta tarvitaan merkittäviä lisätoimia, jotta järjestämättömien lainojen määrää saataisiin vähennettyä nopeammin.

Järjestämättömien lainojen kriisinratkaisukehyksen vahvistamiseksi tehdään työtä useissa aloitteissa, mutta toteuttamisvauhti on edelleen epätasainen ja lisätoimia tarvitaan. Tarkemmin analysoituna tilanne on seuraavanlainen:

- Sähköisten huutokauppojen järjestäminen etenee kaikkialla Kreikassa mutta aiempaa hitaammin. Suuri osa huutokaupoista (Kreikan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan noin kaksi kolmannesta vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä) peruutetaan, keskeytetään tai epäonnistuu. Tähän mennessä ei ole ryhdytty toimiin näiden ongelmien ratkaisemiseksi. Viranomaiset ja Kreikan pankkiyhdistys arvioivat parhaillaan, liittyykö tähän kenties menettelyn väärinkäyttöä (asiasta on määrä antaa raportti syyskuussa 2019). Kreikan siviiliprosessilain täytäntöönpanoa koskevan vireillä olevan tarkistuksen yhteydessä olisi toteutettava lieventäviä toimia.
- Kotitalouksien maksukyvyyttömyyslainsäädännön alalla vireillä olevien oikeustapausten suman asteittainen purkaminen on huomattavasti aikataulusta jäljessä. Parhaillaan kerätään ja käsitellään tämän suman purkamista koskevia tietoja. Viranomaisten on tarkoitus laatia niiden pohjalta tarkistettu toimintasuunnitelma kesäkuun 2019 loppuun mennessä. Myöhemmin tänä vuonna on tarkoitus ottaa huomioon pääasiallisia asuntoja suojaavan uuden mekanismin vaikutus. Alustavat tiedot viittaavat tapausten lisääntymiseen vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä, vaikka viranomaiset olivat ohjeellisessa kehityspolussa arvioineet määrän pienenevän. Sen vuoksi on tärkeää lisätä tapausten käsittelykapasiteettia, jotta koko suma saadaan purettua vuoteen 2021 mennessä.
- Uuden pääasiallisten asuntojen suojajärjestelmän perustamisesta on annettu primaari- ja sekundaarilainsäädäntöä järjestämättömien lainojen uudelleenjärjestelyn tueksi, minkä jälkeen sähköistä alustaa koskeva tekninen työ jatkuu. Alkuperäistä aikataulua on tarkistettu menettelyn monimutkaisuuden vuoksi. Alusta on nyt tarkoitus ottaa käyttöön heinäkuun 2019 lopussa. Tämän ei pitäisi vaikuttaa siihen, että alustan voimassaolon on suunniteltu päättyvän vuoden 2019 lopussa. On kuitenkin mahdollista, että aikataulun muutos haittaa täytäntöönpanomenettelyä vuoden 2019 toisella ja kolmannella neljänneksellä. Valtiontuen myöntäminen pääasiallisten asuntojen suojajärjestelmälle edellyttää komission hyväksyntää, joten Kreikan viranomaiset aikovat esittää sitä koskevan virallisen pyynnön lähiaikoina. Uuden järjestelmän tehokkuuteen liittyy järjestämättömien lainojen kriisinratkaisukehityksen yhteydessä tärkeä kysymys, joka olisi ratkaistava hyvissä ajoin: olisi säädettävä vuoden 2018 lopussa päättyneen suotuisan verokohtelun jatkamisesta.
- Kreikan viranomaiset sitoutuivat tiukennettua valvontaa koskevan toisen raportin yhteydessä yhdenmukaistamaan ja parantamaan tulevien kuukausien aikana kokonaisvaltaisesti konkurssi- ja maksukyvyyttömyysmenettelyjä. Kreikan viranomaiset ehdottivat, että asiaan puututtaisiin joko lainvalmistelukomitean tai työryhmän avulla. Vaikka minkäänlaista ehdotusta ei ole toistaiseksi saatu, viranomaiset sitoutuivat esittämään konkreettisemmän ehdotuksen lähiaikoina.
- Uudistetun siviiliprosessilain täytäntöönpanoasteen arviointia koskeva työ on käynnissä, ja tiedonkeruuvaihetta ollaan saamassa päätökseen.
- Viranomaiset ilmoittivat, että tuomareille suunnatun talousalan koulutuksen tarjoamisessa, etenkin kotitalouksien maksukyvyyttömyyden osalta, on tapahtunut lisäedistystä. Viranomaiset ovat myös jatkaneet hiljattain loppuun saatettujen tuomioistuinvirkaileijojen koskevien valintakilpailujen läpäisseiden hakijoiden nimittämistä virkoihin.
- Vaikka tuomioistuimen ulkopuolisen velanhoitokyvyn palauttamismekanismin käyttö lisääntyi hieman vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä, hiljattain hyväksytyt lainsäädäntömuutokset herättävät huolta. Näillä muutoksilla on pidennetty jo toisen kerran lain hyväksymisen jälkeen määräaika, jonka täytyessä velka on sisällytettävä uudelleenjärjestelyyn. Tiukan aikataulun määrittäminen on tärkeä osa tätä mekanismia, koska se estää maksujen laiminlyönnin strategista suunnittelua ja auttaa siten välttämään moraalikatoa.
- Maksettaviksi vaadittujen valtion lainatakausten määrä on suuri, niiden käsittelyaste alhainen ja hylkäämisaste korkea. Viranomaisten maaliskuussa 2019 hyväksymä toimintasuunnitelma on tähän mennessä edennyt aikataulussa, mutta maksettaviksi vaadittuja takauksia ei pystytty täysin selvittämään kohtuullisessa aikataulussa. Harkinnassa on joitakin lisätoimia, joilla voitaisiin puuttua selvitysprosessin ongelmiin ja joihin kuuluu etenkin tilapäisen henkilöstön rekrytointi.
- Hyvin suunnitellut systeemisistä aloitteista voisivat olla hyödyksi järjestämättömien lainojen kriisinratkaisussa. Lisätoimia tarvitaan kaikkien sellaisten käytettävissä olevien toimintavaihtoehtojen

tarkastelemiseen, joilla voitaisiin tukea kaikkia pankkeja vähentämään nopeasti järjestämättömien lainojen määrää. Viranomaiset jatkavat varojen suojajärjestelmää koskevaa työtään, mutta toistaiseksi ei ole päästy selvyyteen siitä, voitaisiinko järjestelmää täydentää myös omaisuudenhoitoyhtiöllä.

Kreikan euroryhmälle antamien sitoumusten mukaisesti Kreikan rahoitusvakausrahaston asema säilyy muuttumattomana, ja rahasto pyrkii edelleen saavuttamaan lopullisen tavoitteensa eli yksityistämään uudelleen järjestelmän kannalta merkittävistä pankeista hankkimansa osuudet tulevina vuosina. Viranomaisten mahdollisesta osallistumisesta rahaston irtautumisstrategian loppuvaiheeseen keskustellaan edelleen. Avoimet virat sekä rahaston johtokunnassa (mukaan lukien varatoimitusjohtaja) että sen yleisneuvostossa täytettiin viimein toukokuun 2019 alussa.

TYÖMARKKINAT

Kreikan viranomaiset jatkavat työmarkkinoiden ja palkkojen kehityksen seuraamista ja aikovat tehdä jälkiarvioinnin vähimmäispalkan viimeaikaisesta noususta. Työministeriö on kehittänyt tätä varten hallinnollisiin tietoihin perustuvaa seurantavälinettä. Alustavien tietojen mukaan yksityisen sektorin työllisyys kasvoi voimakkaasti ensimmäisten kuukausien aikana sen jälkeen, kun vähimmäispalkka nousi (helmi-huhtikuussa 2019), ja kirjattujen sopimusten määrä kasvoi huomattavasti. Viimeaikaisten poliittisten muutosten vaikutuksia pitäisi voida arvioida kattavammin uusien tietolähteiden käytön ja yhdistämisen myötä, ja Maailmanpankin odotetaan aloittavan tätä koskevan teknisen tuen kesäkuussa 2019.

Toimintasuunnitelma pimeän työn torjumiseksi etenee sujuvasti. Vuonna 2018 tarkastuksia tehtiin enemmän kuin edellisenä vuonna, ja tarkastustuloksista saadut tiedot antavat myönteisen kuvan, jonka mukaan pimeä työ on vähentynyt tasaisesti riskialttiilla aloilla.

Toukokuussa 2019 hyväksyttiin irtisanomissääntöjä koskeva uusi säännös (sen perusteella irtisanominen ei ole pätevä, jos se ei perustu pätevään syyhyn). Kreikan viranomaisten mukaan tämä säännös ei näytä muuttavan nykyisiä sääntöjä olennaisesti, sillä työntekijällä oleva oikeus, jonka mukaan häntä ei voida irtisanoa ilman pätevää syytä, otettiin jo käyttöön Kreikan oikeusjärjestelmässä, kun uudistettu Euroopan sosiaalinen peruskirja ratifioitiin vuonna 2016. Nähtäväksi jää, missä määrin uusi säännös, jonka tavoitteena viranomaisten mukaan on parantaa oikeudellista selkeyttä, vaikuttaa irtisanomisten kokonaismäärään, johtaa oikeudenkäyntien lisääntymiseen tuomioistuimissa riitautettavien irtisanomispäätösten lisääntymisen myötä ja/tai parantaa tällaisten tapausten käsittelyä tuomioistuimissa.

Kreikan koulutusjärjestelmällä on vastassaan pitkäaikaisia haasteita. Haasteita ovat muun muassa resurssien riittämätön kohdentaminen, kapea autonomia, heikot oppimistulokset, osaamisen kohtaanto-ongelmat sekä korkeakoulujen hallinnon heikkoudet. Koska kattavaa etukäteisarviointia ei ole tehty, on epäselvää, miten nykyiset toimet, jotka tähtäävät teknisten oppilaitosten muuttamiseen yliopistoiksi, parantavat pirstoutunutta korkeakoulutuskenttää tai lisäävät korkea-asteen koulutuksen työmarkkinarelevanssia. Tässä yhteydessä on syytä muistaa, että OECD:n vuonna 2018 tekemässä Kreikkaa koskevassa katsauksessa⁽⁷⁾ annettiin erityisiä toimintapoliittisia suosituksia järjestelmän laadun ja tehokkuuden parantamiseksi.

TUOTEMARKKINAT JA KILPAILUKYKY

Viime vuosina saavutetusta edistyksestä huolimatta Kreikalla on edelleen vastassaan suuria kilpailukykyyn liittyviä haasteita. Tämä näkyy siinä, että sen suorituskyky on pysynyt ennallaan tai jopa heikentynyt hieman monilla laajalti käytetyillä kilpailukykykymittareilla arvioituna (esimerkiksi Maailmanpankin Doing Business -luokituksessa)⁽⁸⁾. Liiketoimintaympäristön parantaminen auttaisi myös korjaamaan

⁽⁷⁾ "Education for a Bright Future in Greece", OECD, Huhtikuu 2018.

⁽⁸⁾ Kreikan liiketoimintaympäristön haasteista keskusteltiin talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa käsittelevässä konferenssissa, jonka Euroopan komissio järjesti yhteistyössä talous- ja teollisuustutkimukseen erikoistuneen "Economic & Industrial Research" -säätiön (IOBE) kanssa Ateenassa maaliskuussa 2019. https://ec.europa.eu/info/events/integrating-greece-european-semester-policy-framework-2019-mar-20_fi

tuottavuuden hitaan kasvun rakenteellista osatekijää puuttumalla kriisin aiheuttamaan investointivajeeseen, ammattitaitoisen työvoiman maastamuuttoon ja edelleen korkeaan pitkäaikaistyöttömyyteen.

Viennin edistämiseksi on tehtävä enemmän, jotta voidaan saavuttaa viranomaisten asettama tavoite, jonka mukaan vienti on 50 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2025 mennessä. Kahden toisiinsa liittyvän toimintasuunnitelman täytäntöönpanovauhti on ollut vaihtelevaa. Toimissa olisi keskityttävä viejien määrän lisäämiseen sekä koko Kreikan talouden vientihalukkuuteen. Lisäksi tarvitaan lisätoimia, joilla poistetaan tarpeettomat kaupan menettelylliset esteet ja lisätään talouden avoimuutta muun muassa yksinkertaistamalla entisestään tullimenettelyjä komission yksiköiden antaman teknisen tuen avulla.

Investointilupien uudistamiseksi tehdään parhaillaan merkittävää työtä. Tietyillä aloilla tapahtuneista viihteistä huolimatta näyttää siltä, että uudistus etenee pääpiirteissään aikataulussa, joka sisältää määräajat erityisille investointilupia koskeville uudistussitoumuksille ohjelmakauden loppuvuosina (tieto- ja viestintätekniinen järjestelmä, tarkastuksia koskeva puitelaki, yksinkertaistamisen laajentaminen, haittaluokituksen uudistaminen jne.). Vaikka jatkuvat pyrkimykset uudistussitoumusten loppuunsaattamiseksi ovat tervetulleita, on epävarmaa, riittävätkö käytössä olevat valvontamekanismit torjumaan riskin, joka liittyy mahdolliseen politiikan suunnanmuutokseen. Kaikkien sidosryhmien tiiviimpi osallistuminen on tarpeen, jotta voidaan turvata tähän mennessä toteutettujen uudistusten eheys ja varmistaa, että uudistus saadaan päätökseen tulevaisuudessa.

On tärkeää arvioida viime vuosina toteutettujen hyödykemarkkinoiden uudistusten todellista vaikutusta niin, että niitä voidaan hienosäätää ja vahvistaa tarvittaessa. Centre of Planning and Economic Research -taloustutkimusinstituutin tekemä apteekkeja, käsikauppapaläkkeiden vähittäismyyntiä ja sunnuntaina harjoitettua vähittäiskauppaa koskeviin uudistuksiin liittyvä vaikutustenarviointi viittaa siihen, että näillä uudistuksilla on jo ollut myönteinen vaikutus kilpailuun ja työpaikkojen luomiseen. Centre of Planning and Economic Research -taloustutkimusinstituutti tekee päivitetyn vaikutustenarvioinnin näistä uudistuksista syyskuussa 2019, ja lisäksi se aikoo tehdä vaikutustenarvioinnin aiemmista uudistuksista, jotka kohdistuivat insinööreihin (myös julkisen sektorin insinööreihin), asianajajiin ja yksityisiin klinikkoihin.

Maarekisterihanke on edistynyt edelleen viime kuukausina. Komissio on päättänyt osarahoittaa viimeiset sopimukset rakennerahastoista (noin 84 miljoonaa euroa) ja antaa käyttöön teknistä tukea ⁽⁹⁾. Käynnissä oleva kiinteistöjen rekisteröintikierron eri puolilla maata etenee tyydyttävästi. Käytössä on sähköinen järjestelmä sekä huomattava määrä eri puolilla Kreikkaa toimivia maarekisteritoimistoja. Edistyminen maarekisteriä koskevan tulevan institutionaalisen kehityksen luomisessa on kuitenkin ollut vaihtelevaa, ja hallitus on sitoutunut vahvistamaan työryhmää, joka toteuttaa siirtymisen uuteen virastoon, ja laatimaan yksityiskohtaisen suunnitelman kiinnitysrekisteritoimistojen integroimiseksi Maailmanpankin asettamien määräaikojen kuluessa.

Metsäkartojen (vuoden 2019 puolivälin sitoumus) valmistelun odotetaan olevan aikataulussa. Kreikan alueesta 55 prosenttia kattavat metsäkartat ovat toukokuusta 2019 lähtien olleet ladattuina konsultointia varten, ja niistä on ratifioitu osuus, joka vastaa 41:tä prosenttia alueen pinta-alasta; karttojen, jotka kattavat 98 prosenttia alueen pinta-alasta, odotetaan valmistuvan heinäkuuhun 2019 mennessä. Vielä tekemättömistä metsäkartoista (jäljellä olevat 2 prosenttia) on tehty sopimukset toukokuussa 2019, ja ne valmistuvat helmikuuhun 2020 mennessä. Korkeimman hallinto-oikeuden hiljattain tekemä päätös herätti kysymyksiä ”rakennuskeskittymien” jättämisestä väliaikaisesti metsäkartojen ulkopuolelle. Viranomaiset aikovat hyväksyä pikaisesti lainsäädäntöä, jolla vastataan korkeimman hallinto-oikeuden huolenaiheisiin ja varmistetaan, että metsäkartat saadaan ajoissa valmiiksi.

Edistyminen energiamarkkinoiden uudistusten toteuttamisessa on hidastunut erityisesti viime kuukausien aikana. Kreikan julkisen sähköyhtiön ruskohiililaitosten myynti (vuoden 2018 lopussa viivästynyt erityissitoumus) käynnistettiin uudelleen sen jälkeen, kun yhtäkään ensimmäiseen määräaikaan mennessä annettua tarjousta ei hyväksytty. Uudesta, kesäkuun 2019 loppuun ulottuvasta aikataulusta on sovittu, ja siihen olisi sisällyttävä kohtuullisuuslausunnon antaminen mahdollisista tarjouksista. Energia- ja ympäristöministeriön kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen julkinen sähköyhtiö teki yksipuolisen päätöksen, jolla prosessin

⁽⁹⁾Komission täytäntöönpanopäätös C(2019)299, annettu 23 päivänä tammikuuta 2019, rahoitusosuuden hyväksymisestä Kreikan maarekisteriä koskevalle suurhankkeelle ”Compilation of the preliminary cadastral base-maps and development of the cadastral database for public presentation in the areas of the 4th generation of cadastral surveys”, joka on valittu osaksi Kreikan kilpailukykyä, yrittäjyyttä ja innovointia koskevaa toimintaohjelmaa.

määräaikaa pidennettiin 15. heinäkuuta asti, joten menettely ei pääty määräajan puitteissa. Vaikka Kreikka on toteuttanut joitakin alustavia toimia sähkömarkkinoita koskevan tavoitemallin käyttöönottamiseksi (vuoden 2019 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus), tässä vaiheessa näyttää selvältä, että päivänsisäisten markkinoiden, vuorokausimarkkinoiden ja tasehallintamarkkinoiden käyttöönotto, joka on jo viivästynyt alkuperäisen suunnitelman mukaisesta vuoden 2019 huhtikuuhun asetetusta määräajasta, ei toteudu ennen vuotta 2020. Näillä viivästyksillä on kerrannaisvaikutuksia Kreikan ja lähimarkkinoiden eli Italian ja Bulgarian markkinoiden yhteenkytkemiseen. Tällä välin sähkön huutokaupat (NOME) jatkuivat niille myönnettyillä määrillä, ja viivästykset ruskohiilivoimaloiden myynissä johtivat siihen, että suunniteltua korjausmekanismia ei otettu käyttöön. Myönteistä on, että Kreikan julkisen sähköyhtiön markkinaosuus on laskenut viimeisen tiukennettua valvontaa koskevan raportin aikaisesta 80 prosentin osuudesta hitaasti siten, että maaliskuussa 2019 se oli alle 77 prosenttia. Se on kuitenkin edelleen kaukana ohjelman alkuperäisestä tavoitteesta, jonka mukaan Kreikan julkisen sähköyhtiön markkinaosuuden on määrä laskea alle 50 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Äskettäin julkistettu Kreikan julkisen sähköyhtiön vuoden 2018 taloudellinen tulos osoittaa, että kannattavuus on heikentynyt voimakkaasti ja kassavirtaongelmat ovat pahentuneet. Tämän vuoksi tarvitaan määrätietoisia toimia, jotka liittyvät muun muassa hinnoittelupolitiikkaan ja saatavien perintään ja joilla puututaan rakenteellisiin ongelmiin. Samaan aikaan kaasumarkkinoiden uudistukset ovat kokonaisuudessaan edenneet, kun siirtoverkonhaltija DESFA:n myynti on toteutunut ja julkinen kaasunjakeluyhtiö DEPA on jaettu kahteen osaan: kaupalliseen ja infrastruktuurista vastaavaan osaan. Näillä uudistuksilla valmistellaan sovittuja yksityistämistoimia eriyttämisvaatimusten mukaisesti. Uusiutuvien energialähteiden tili pysyi ylijäämäisenä, mutta uusiutuvien energialähteiden tuottajat painivat edelleen kassavirtaongelmien kanssa.

KREIKAN OMAISUUDENHOITOYHTIÖ (HELLENIC CORPORATION OF ASSETS AND PARTICIPATIONS, HCAP) JA YKSITYISTÄMISET

Kreikka antoi kesäkuussa 2018 eurooppalaisille kumppaneille sitoumuksia, joiden mukaisesti se lupautui jatkamaan ja täydentämään HCAP:n tärkeää työtä. HCAP kokoaa yhteen institutionaaliseen rakenteeseen merkittävän julkisissa yrityksissä olevien omaisuuserien ja omistusosuuksien salkun. Euroryhmän kesäkuussa 2018 antamassa lausunnossa todetaan, että HCAP:n strategiasuunnitelman täytäntöönpano on jatkuvaa. Lisäksi viranomaiset sitoutuivat saattamaan päätökseen kaikkien valtio-omisteisten yritysten hallintoneuvoston jäseniä koskevan tarkastelun ja tarvittaessa näiden korvaamisen vuoden 2019 puoliväliin mennessä. Strategiasuunnitelman toteuttaminen on edennyt suunnitelmien mukaisesti, ja hallintoneuvostojen tarkastelu etenee hyvin. HCAP on tähän mennessä nimittänyt suoriin ja muihin tytäryhtiöihinsä 39 hallintoneuvoston jäsentä (toimivaan johtoon osallistuvia ja osallistumattomia). Jotta voidaan kuitenkin varmistaa prosessin tehokas jatkaminen pitkällä aikavälillä, on varmistettava, että hallintoneuvoston jäsenet saavat kilpailukykyistä palkkaa.

Myös hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän parantamisessa on edistytty valtio-omisteisissa yrityksissä, jotka ovat osa HCAP:tä. Viranomaisten ja HCAP:n välistä, valtio-omisteisten yritysten toimeksiantoja ja tavoitteita koskevaa vuorovaikutusta hallinnoivan koordinoitimekanismin täytäntöönpano on käynnistetty, ja se on edennyt pitkälle ensimmäisten neljän valtio-omisteisen yrityksen osalta. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että viime aikoina tietyillä aloilla (esim. alueelliset lentoasemat) annettu lainsäädäntö ja niillä toteutetut toimet olisivat päällekkäisiä koordinoitimekanismin toiminnan kanssa tai että ne vaikuttaisivat HCAP:n oikeuksiin tiettyjen sille siirrettyjen varojen osalta. Tämä tilanne ei saisi jatkua, ja se olisikin korjattava.

Omaisuuseräsuunnitelman toteuttaminen on keskeistä, jotta voidaan edistää yksityisiä investointeja, lisätä tehokkuutta ja tarjota rahoitusta valtiolle. Viranomaiset antoivat kesäkuussa 2018 euroryhmän kumppaneille erityisen sitoumuksen siitä, että ne panevat täytäntöön kuuden kuukauden välein päivitettävän omaisuuseräsuunnitelman ja saattavat tässä yhteydessä päätökseen Hellenic Petroleum -yrityksen (HELPE) ja Alimosin venesataman liittyvät liiketoimet vuoden 2019 puoliväliin mennessä. Lisäsitoumuksia tehtiin vuoden 2019 lopulle ja sen jälkeiselle ajanjaksolle. Tämän lisäksi Ellinikonin (Ateenan entisen kansainvälisen lentoaseman toimipaikan kehittäminen, vuoden 2018 lopussa täytettävä erityissitoumus) koskeva liiketoimi on edelleen kesken, vaikka siinä on edistytty hyvin ottaen huomioon hankkeen monimutkaisuus. Ellinikonin osalta Kreikan viranomaiset ovat edelleen jatkaneet pyrkimyksiään täyttääkseen ehdot, jotka ovat edellytyksenä sille, että osakkeet voidaan siirtää parhaaksi katsotulle sijoittajalle. Jos viranomaiset jatkavat määrätietoisia toimiaan, on mahdollista, että kaupan päättämisedellytykset täyttyvät lähikuukausina.

Omaisuseräsuunnitelmaan sisältyvät liiketoimet, jotka on määrä saada päätökseen vuonna 2019 (vuoden 2019 puolivälissä ja lopussa täytettävät erityissitoumukset) eivät ole edistyneet aikataulussa, ja pienemmissä liiketoimissa saavutetun edistymisen ovat vesittäneet toisaalla tapahtuneet viivästyks. Tilanne voidaan tiivistää seuraavasti:

- Alimosin venesatama: Parhaaksi katsottu tarjoaja valittiin sähköisellä huutokauppanettelyllä huhtikuussa 2019. Edistyminen on ollut tyydyttävää, mutta kauppaa ei odoteta saatavan päätökseen ennen vuoden 2019 viimeistä neljänestä.
- Hellenic Petroleum -yrityksen (HELPE) myynti viivästyy, koska sitovia tarjouksia ei toimitettu yhteismyyntiä varten. Kreikan viranomaisten kanssa on päästy sopimukseen, jotta Kreikan yksityistämisrahasto (TAIPED) saisi teknisen valtuutuksen tutkia kaikkia käytettävissä olevia vaihtoehtoja liiketoimen toteuttamiseksi.
- Ateenan kansainvälisen lentoaseman myynti 30 prosentin osalta: Prosessi on edelleen pysähdyksissä Kreikan viranomaisten ja AviAlliance-yrityksen (omistaa 40 prosenttia lentoaseman osakkeista) erimielisyyksien vuoksi, jotka koskevat 30 prosentin osuuteen sen myynnin jälkeen liittyviä hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän mukaisia oikeuksia. Kreikan viranomaiset sitoutuivat etsimään asiaan välittömän ratkaisun, jotta voidaan käynnistää tarjouskilpailu lentoaseman myymiseksi 30 prosentin osalta kesäkuun 2019 loppuun mennessä.
- DEPA – Julkinen kaasuyhtiö: Kiinnostuksenilmaisupyyntö, joka koskee DEPAn kaupallisen osan myyntiä 50 prosentin ja yhden osakkeen osalta, on tarkoitus julkaista lähiviikkoina, ja sen oletetaan olevan viranomaisten ja EU:n toimielinten välillä sovittujen pääpiirteiden mukainen.
- Egnatia-liiketoimi sisältää kyseessä olevan moottoritien ja sen kolmen vertikaalisen liikenneakselin käytön ja ylläpidon pitkäaikaisen käyttöoikeussopimuksen. Viranomaiset sopivat tammikuussa 2019 useista toimituksista, joilla puututaan käyttöoikeussopimuksen tiellä oleviin toistuviin esteisiin. Suurin osa toimituksista, jotka oli sovittu toteutettavaksi tähän mennessä, on toteutettu, jos se on ollut teknisesti mahdollista. On välttämätöntä, että viranomaiset toteuttavat kaikki jäljellä olevat toimet, joita tarvitaan sitovien tarjousten esittämiseksi.
- Alueelliset satamat: Sijoittajien keskuudessa on huomattavaa kiinnostusta tarjota erityisiä ja/tai yhdistettyjä satamatoimintoja/palveluja alikäyttöoikeussopimusten nojalla Aleksandroupolisissa, Kavalan (vuoden 2019 lopussa täytettävää erityissitoumuksia), Igoumenitsan ja Korfun satamissa (vuoden 2021 puolivälissä täytettävää erityissitoumuksia). Näitä kahta satamaa koskeva kiinnostuksenilmaisu edellyttää kuitenkin ministeriöiden yhteispäätöstä, joka sisältää alikäyttöoikeuden piiriin kuuluvat erityistoiminnot sekä maksut, jotka alikäyttöoikeuksien haltijoiden on maksettava asianomaisille satamaviranomaisille.

JULKISHALLINTO JA OIKEUDENKÄYTTÖ

Yleisesti ottaen on edistytty vuoden 2019 puolivälissä täytettävien erityissitoumusten noudattamisessa julkisen sektorin uudistamisen alalla. Viranomaiset ovat pyytäneet komissiolta teknistä tukea hallintosihteerien viivästyntä valintaprosessia koskevan riippumattoman arvioinnin valmistelua varten. Lopullinen arviointi saataneen päätökseen kesäkuuhun 2019 mennessä, ja jatkotoimia on toteutettava syyskuuhun 2019 mennessä. Samaan aikaan hallintosihteerien nimitysvauhti on ollut edelleen hyvin hidas. Kaikkien 90 pääjohtajan valintamenettely on saatettu päätökseen, ja yksi kolmasosa johtajista on nimitetty (lopun on tarkoitus nimittää heinäkuun loppuun mennessä). Osastopäälliköiden rekrytointi on tarkoitus aloittaa kesäkuun loppuun mennessä ja saada päätökseen viimeistään lokakuussa. Elokuussa 2018 käynnistetty kolmas liikkuvuusjakso etenee. Vaikka prosessi on viivästynyt ja esteisiin olisi puututtava, yksiköiden ja hakemusten määrän asteittainen kasvu kunkin jakson osalta on tervetullut merkki siitä, että julkinen sektori on omaksunut tämän julkishallinnon uudistuksen Vuotta 2018 koskeva suorituskyvyn arviointikierros on tarkoitus saada valmiiksi ajoissa.

Yhdennetyn henkilöstöhallintojärjestelmän perustamisessa on edistytty kaiken aikaa, ja järjestelmä saataneen valmiiksi vuoden 2019 loppuun mennessä. Tarkemmin sanottuna 745 julkishallinnon yksikköä

(noin puolet kokonaismäärästä) on saanut digitaaliset organisaatiokaavionsa valmiiksi, ja lähes 135 000 työnkuvausta on saatu laadittua (eli noin 70 prosentille kaikista viroista). Tämän työn valmistuttua saadaan käyttöön yhdenmukaistetun henkilöstöhallintojärjestelmän tärkeimmät osatekijät.

Edistyminen nykyisen työtehtävien luokittelujärjestelmän virtaviivaistamisessa on ollut vähäistä. Tavoitteena on yhdenmukaistaa järjestelmää siten, että luokittelu vastaisi yleisten toimenkuvauksen mukaisia tehtäviä. Vaikka ministeriöiden välisen työryhmän ensimmäinen kokous toukokuussa oli myönteinen ensiaskel, viranomaisten olisi nopeutettava etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa ja hyödynnettävä samalla annettua teknistä tukea täysimääräisesti.

Lainsäädännön kodifioinnissa on edistytty hyväksymällä laki, joka vahvistaa kodifioinnista vastaavan keskuskomitean toimeksiantoa, mutta ministeriöiden välistä koordinoitua koskeva työ on pysähtynyt. On tärkeää määritellä selkeästi oikeudellisen kodifiointiprosessin toimintamenettelyt ja tehtävien jako, myös kodifioinnista vastaavan keskuskomitean ja ministeriöiden välillä. Yhtenäistä työläisäädäntöä koskeva tekninen työ (vuoden 2020 puolivälissä täytettävä erityissitoumus) on alkanut, mutta konkreettista edistystä odotetaan. Ministeriöiden välisen koordinoinnin osalta ei ole saatu aikaan konkreettista edistystä sen jälkeen, kun ministeriöiden välinen käsikirja hyväksyttiin kesäkuussa 2018, ja koordinoinnista vastaavalta pääsihteeristöltä odotetaan päivitettyjä tietoja aloitetuista toimista ja suunnitelmaa käynnistettävistä toimista seuraavaa tiukennettua valvontaa koskevaa raporttia varten.

EU:n toimi-elimet seuraavat edelleen tarkkaan julkisen sektorin rekrytointien laajuutta. Vuoden 2019 sekä vuosien 2020–2022 rekrytointisuunnitelma, joka sisältyy vuoden 2018 keskipitkän aikavälin julkisen talouden strategiaan, näyttää noudattavan julkisen sektorin uuden vakituisten henkilöstön palkkauksessa ”yksi sisään, yksi ulos” -sääntöä. Määräaikaisen henkilöstön palkkauksessa enimmäismäärää ei kuitenkaan noudatettu vuonna 2018. Määräaikaista henkilöstöä on arvioitu mukaan vähennettävä noin 1 550 henkilöllä vuonna 2019, jotta julkisen sektorin kokonaishenkilöstö ei paisu. Tehokkaan seurannan osalta on vielä pantava täytäntöön sovitut toimet, joilla parannetaan henkilöstölaskennan raportointia, ja vuoden 2019 päivitetty henkilöstömäärät on vielä ladattava henkilöstölaskennan verkkosivustolle.

Äskettäin hyväksytyt palkkasäännökset ovat riski yhtenäiselle palkkataulukolle, ja monet tämän uudistuksen loppuun saattamista koskevat päätökset ovat vielä kesken. Vaikka julkiselle taloudelle aiheutuvat todelliset kustannukset viimeaikaisista päätöksistä lisätä ”henkilökohtaisten palkkaerojen” käyttöä joissakin ministeriöissä, ovat pieniä, tästä aiheutuu rakenteellisia ongelmia ja se muodostaa riskin julkiselle taloudelle, sillä muut ministeriöt saattavat pyrkiä vastaaviin palkkasäännöksiin. Jos erityisiä palkkasäännöksiä ja vakituisten henkilöstön palkkaamista koskevia mukautuksia harkitaan riippumattomien viranomaisten osalta, olisi suotavaa, että nämä säännökset olisivat osa järjestelmällistä lähestymistapaa eivätkä tapauskohtaisia poikkeuksia nykyiseen oikeudelliseen kehykseen.

Kreikan viranomaiset edistyvät yhdenmukaistetun oikeusasiasioiden hallintajärjestelmän toisen vaiheen valmistelussa. Se pantiin alulle aiemmin tänä vuonna, ja sen on määrä valmistua vuoden 2020 puoliväliin mennessä. Tässä yhteydessä on tarkoitus saada päätökseen vuoden 2019 puolivälissä täytettävän erityissitoumuksen mukaisesti tarjouskilpailumenettely, joka koskee oikeudellisten asiakirjojen sähköistä jättämistä tuomioistuinten käsiteltäväksi, ja toisen vaiheen hankkeita koskevien tarjousluonnosten julkista kuulemistä koskevat menettelyt on tarkoitus saada päätökseen lähiaikoina. Lisäksi tuomioistuinten asiakirjojen (oikeudenkäyntiasiakirjojen) sähköinen arkistointi, joka on jo käytössä useissa tuomioistuimissa, etenee arkistointijärjestelmän täysimääräistä käyttöönottoa helpottavan oikeudellisen ja teknisen työn tukemana.

Viranomaiset ovat jatkaneet korruption torjuntaa koskevia toimiaan korruptionvastaisen pääsihteeristön johdolla. Parlamentille on tarkoitus esitellä useita pääsihteeristön edistämää lainsäädäntöaloitteita, jotka liittyvät väärinkäytösten paljastamiseen, sisäiseen tarkastukseen ja pääsihteeristön tehtäviin. Erityisesti sisäistä tarkastusta koskeva laki hyväksyttäneen piakkoin, ennen kuin uudet paikallishallinnot aloittavat tehtävänsä. Viranomaiset sitoutuivat myös nopeuttamaan korruptiotapausten koordinoituneen mekanismin perustamiseen tähtääviä toimia, mutta konkreettista edistystä ei ole saavutettu tällä raportointijaksolla.

Komissio on seurannut edelleen oikeudenkäyntiä Kreikan yksityistämisrahaston (TAIPED) asiantuntijakomitean jäseniä vastaan sekä Kreikan tilastoviranomaisen (ELSTAT) entistä pääjohtajaa ja ylintä johtoa vastaan. Kreikan tilastoviranomaisen ELSTATin entistä pääjohtajaa Andreas Georgiouta vastaan nostettu syyte koskee julkisen talouden tilastoja. Ateenan muutoksenhakutuomioistuin ratkaisi asian hänen

hyväkseen, ja tuomioistuimen päätös julkaistiin 8. maaliskuuta 2019. Koska korkeimman oikeuden syyttäjä ei valittanut päätöksestä, päätös on voimassa ja liiallista alijäämää koskeva tapaus on peruuttamattomasti hylätty. Tämä kehityssuunta on erittäin myönteinen. Toista vireillä olevaa asiaa, Georgioun valitusta kunnianloukkauksesta, on määrä käsitellä toukokuussa 2019. Asiantuntijakomitean osalta on tapahtunut myönteistä kehitystä edellisen tiukennettua valvontaa koskevan raportin jälkeen: Ateenan muutoksenhakutuomioistuimen jaosto on antanut vapauttavan päätöksen (ei vielä julkaistu). Komissio seuraa edelleen tiiviisti molempien menettelyjen edistymistä ja raportoi niistä tiukennetun valvonnan puitteissa.

KOKONAISARVIOINTI EDISTYMISESTÄ UUDISTUKSIA KOSKEVISSA SITOUMUKSISSA

Kreikka on nyt merkittävässä taitekohdassa niiden toimintapoliittisten valintojen osalta, joita tarvitaan talouden kestävän ja pysyvän elpymisen aikaansaamiseksi. Kreikka on lähtenyt etenemään järkevästi elokuussa 2018 päättyneen Euroopan vakausmekanismin (EVM) ohjelman jälkeisessä toimintaympäristössä. Se on onnistunut pitämään yllä reaalikasvun ja luomaan lisää työpaikkoja. Lisäksi Kreikka ylitti jälleen kerran perusylijäämätavoitteen vuonna 2018. Vuoden 2018 loppuun mennessä täytettävien erityisten uudistussitoumusten noudattaminen, joskin pienellä viiveellä, mahdollisti 970 miljoonan euron suuruisten lisävelkatoimenpiteiden toteuttamisen huhtikuussa 2019. Kreikka on myös alkanut saada jälleen jalansijaa markkinoilla ja hyötynyt siitä, että luottoluokituslaitokset ovat nostaneet sen luokitusta. Kriisin vaikutukset ovat kuitenkin pitkäaikaisia ja näkyvät edelleen julkisen velan suurena määränä, järjestämättöminä lainoina ja työttömyytenä. Näiden epätasapainojen korjaamiseksi tarvitaan viime vuosina käynnistettyjen institutionaalisten ja rakenteellisten uudistusten kestävää täytäntöönpanoa, jota on jatkettava usean vuoden ajan talouden ja valtion uudistamiseksi, minkä lisäksi tarvitaan monien vuosien talouskasvua.

Uudistusten toteuttamisvauhti on hidastunut viime kuukausina, ja joidenkin toimenpiteiden yhdenmukaisuus eurooppalaisille kumppaneille annettujen sitoumusten kanssa ei ole varmaa. Vaikka uudistusten täytäntöönpano jatkuu muutamilla politiikanaloilla (esimerkiksi maarekisterin ja Ellinikonin osalta), vaarana on, että useimpia niistä 15 erityissitoumuksesta, jotka on määrä täyttää vuoden 2019 puoliväliin mennessä, ei saada täytettyä aikataulussa. Joissakin tapauksissa, kuten sosiaalipalveluiden (työkyvyttömyyden arvioinnit), julkishallinnon (hallintosihiteerien nimittäminen) ja energia-alan (tavoitemallin käyttöönotto) uudistuksissa, vaarana on, että uudistukset lykkäytyvät useilla kuukausilla. Komissio korostaa myös, että Kreikan viranomaisten on tärkeää toteuttaa toimia, joiden avulla käynnissä olevat yksityistämistä koskevat tarjouskilpailut (esim. HELPE, Egnatia ja Ateenan kansainvälinen lentoasema) voivat edetä kitkattomasti vuoden 2019 jälkipuoliskolla.

EU:n toimielinten ennusteet osoittavat, että toukokuussa 2019 hyväksytyjen finanssipoliittisten toimenpiteiden vuoksi on olemassa riskejä, jotka liittyvät perusylijäämätavoitteen (3,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019 ja sen jälkeen) saavuttamiseen sekä julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamiseen vuonna 2020. Äskettäin hyväksytyjen finanssipoliittisten toimenpiteiden laatu herättää huolta, koska tavoitteena on saada julkinen talous edistämään kasvua aiempaa enemmän ja ohjata aiempaa suuri osuus sosiaalimenoista kaikkein köyhimmille ryhmille.

VALTION RAHOITUS

Tammikuussa toteutetun joukkovelkakirjalainojen onnistuneen liikkeeseenlaskun jälkeen Kreikka hyödynsi markkinoita toisen kerran maaliskuussa 2019. Julkisten velkojen hoidosta vastaava virasto hyödynsi luottoluokituksen korotusta ja laski liikkeeseen 10 vuoden valtion joukkovelkakirjalainan ensimmäisen kerran sitten vuoden 2010. Se keräsi 2,5 miljardin euron tuoton, jonka kokonaistuotto prosentti oli 3,9 prosenttia voimakkaan kysynnän vallitessa. Kreikan valtion joukkolainojen tuottoerot ovat sen jälkeen parantuneet entisestään huhtikuussa: Tuottoero suhteessa Saksan valtion joukkolainoihin oli keskimäärin 340 prosenttiyksikköä kymmenvuotiskaudella. Kreikan valtion joukkolainoihin kohdistui kuitenkin äskettäin paineita erityisesti sen jälkeen, kun uusista finanssipoliittisista toimenpiteistä ilmoitettiin 7. toukokuuta. Valtion kassavaranto oli maaliskuun lopussa suuri, 24,3 miljardia euroa; kun otetaan huomioon valtionkassajärjestelmässä olevien julkishallinnon yksiköiden kassavarat, varannot olivat yhteensä 33,7 miljardia euroa.

Velkakestävyysanalyysin teknisestä päivityksestä käy ilmi, että arvio Kreikan velan kestävydestä ei ole juurikaan muuttunut. Perusskenaariossa velka on edelleen laskusuunnassa, vaikka se on edelleen yli 100 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2048 asti. Kreikan bruttorahoitustarve on noin 10 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2032 asti ja edelleen noin 17 prosenttia suhteessa BKT:hen ennustejakson lopussa. Viimeaikaisia finanssipoliittisia toimenpiteitä ei ole vielä mahdollista sisällyttää kokonaan velkakestävyysanalyysiin, koska niiden vaikutusta kasvuun on analysoitava tarkemmin, minkä lisäksi tarvitaan lisäselvyyttä siitä, miten politiikkatoimia aiotaan suunnata keskipitkällä aikavälillä. Toisaalta politiikalla, joka vaikuttaa kielteisesti ylijäämäiseen perusjäämään ja kasvupotentiaaliin, olisi kielteinen vaikutus velkakehitykseen.